

Socialnämnden

Nina Gustafsson
Utvecklingsledare
08-124 570 42
nina.gustafsson@ekero.se

Översyn av riktlinjer för handläggning inom äldreomsorg

Dnr SN19/80

Bakgrund

Socialnämnden fastställde i oktober 2019 nya riktlinjer för handläggning inom äldreomsorgen i Ekerö kommun. Socialnämnden gav därtill socialkontoret i uppdrag att återkomma med en redovisning av möjligheter till förändring av riktlinjerna inklusive en effekt-/och konsekvensbeskrivning.

Det är socialnämndens uppdrag att säkerställa ett rättssäkert förfarande och likabehandling när det gäller bedömning och tillgång till de insatser som kan erbjudas inom äldreomsorgen. Förslag till reviderade riktlinjer föreligger. I översynen av riktlinjerna har lagstiftarens övergripande intentioner för äldreomsorg samt de mål som socialnämnden fastslagit inom området beaktats. Vidare har ledning tagits från gällande praxis samt riktlinjer inom andra kommuner.

Förslag till reviderade riktlinjer

Översynen av riktlinjerna för handläggning inom äldreomsorg har bland annat visat att lydelsen i de befintliga riktlinjerna i vissa fall kunnat möjliggöra varierade tolkningar vid tillämpning. Som exempel har nuvarande lydelse öppnat upp för att beställning av vissa insatser kunnat registrerats som "nolltid" i verksamhetssystemet, vilket medfört att åiterrapporterad tid inte korrekt återspeglar tiden för den beviljade insatsen. Det finns även behov av att tydliggöra vissa delar av handlägningsprocessen. Ett exempel på detta är att de nuvarande riktlinjerna bland annat saknar vägledning beträffande myndighetens informationskyldighet till enskilda personer och deras anhöriga.

Vidare kan vid en jämförelse med de andra nordvästkommunerna konstateras att gällande riktlinjer, beträffande bland annat hemtjänstinsatser, går utöver vad som generellt anses utgöra skälig levnadsnivå. Denna bild stärks ytterligare vid en jämförelse med rättspraxis. Ett konkret exempel på detta är hemtjänstinsatsen städning som enligt befintliga riktlinjer normalt beviljas var fjortonde dag. Enligt rättspraxis anses städning var tredje vecka i allmänhet vara tillräckligt för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Sett till övriga nordvästkommuner är städning var tredje vecka även det som är vanligast förekommande.

I förslag till reviderade riktlinjer har förtydliganden gjorts med avseende på utökad vägledning och tydliggöranden beträffande handläggningsprocessen. Riktlinjerna har även anpassats till gällande rättspraxis där vissa insatser såsom fönsterputsning, städning, matlagning, växelvård med mera anpassas till gällande rättsläge avseende skälig levnadsnivå.

Konsekvenser av föreslagna förändringar

Då de föreslagna riktlinjerna är framtagna mot bakgrund av gällande rättsläge och praxis förväntas rättssäkerheten vid tillämpningen av riktlinjerna öka. En ytterligare konsekvens av detta bedöms vara större förutsägbarhet och förbättrad möjlighet till likabehandling vid handläggningen inom äldreomsorgen.

Gällande den övergripande kvaliteten beträffande insatser inom äldreomsorgen kan konstateras att Ekerö kommun totalt sett uppvisar ett positivt resultat i de kvalitetsundersökningar som genomförs. Förslaget till reviderade riktlinjer är anpassade till rättsläget, d v s lagstiftarens uppfattning av skälig levnadsnivå, samt vad som är gängse i andra kommuner. Med en förändring från nuvarande nivå till denna kan inte uteslutas att detta av den enskilde kan komma att uppfattas som en sänkning av servicenivån i insatserna. Härtill ska dock poängteras att en individuell behovsbedömning utifrån den sökandes personliga förhållanden gäller allttjämt. Bedömningen av vilka insatser som behövs för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden.

I Ekerö kommun ett aktivt arbete för samverkan med civilsamhället då civilsamhället utgör ett komplement till den kommunala servicen. Exempelvis kan civilsamhället på ideell basis erbjuda insatser till enskilda personer för att fylla behov utöver det stöd kommunens ansvar för enligt socialtjänstlagen. Härtill ska även nämnas den enskildes möjlighet till rutavdrag för anlitan av utförare som utför hushållsnära tjänster, i de fall den enskilde önskar exempelvis städning utöver vad som bedöms som skälig levnadsnivå i lagens mening.

År 2019 beviljades i Ekerö kommun ca 170 000 hemtjänsttimmar till en kostnad av ca 71 mnkr netto. Utöver ovan nämnda konsekvenser, väntas de föreslagna förändringarna även medföra ekonomiska effekter genom minskade kostnader om ca 9,3 mnkr när förändringen genomförts fullt ut. De förväntade ekonomiska effekterna har beräknats utifrån 2019 och 2020 års uppgifter och baseras på ett flertal antaganden. De ekonomiska effekterna kommer att inträda successivt och fullt ut först när befintliga gynnande beslut omprövas eller upphör (vid nya beslut gäller dock de nya riktlinjerna). I beräkningen av de ekonomiska effekterna har hänsyn även tagits till förändrade avgiftsintäkter.